

Prefață	5
1. Componente, rol, concepte și instrumente ale managementului mediului	7
1.1. Componentele managementului mediului	8
1.1.1 Componenta managerială	8
1.1.1.1. Concepte și niveluri ierarhice	8
1.1.1.2. Definiții ale științei de management	21
1.1.1.3. Universalitatea managementului	24
1.1.2. Componenta de mediu	26
1.1.2.1. Mediul, cadru de existență	26
1.1.2.2. Structură și acțiune în relația dintre mediul înconjurător și creșterea economică	29
1.1.2.3. Mediul și dezvoltarea durabilă	35
1.1.3. Alte componente	38
1.1.3.1. Componenta economică	38
1.1.3.2. Componenta legislativă	41
1.1.3.3. Componenta educativă	43
1.2. Imaginea, funcționalitatea și rolul managementului mediului	47
1.2.1. Problematici și teste	47
1.2.2. Recunoaștere și mutații	48
1.2.3. Gândirea ecologică orientată spre rezultate	50
1.3. Noțiunea și obiectul managementului de mediu	51
1.3.1. Importanță și necesitate	51
1.3.2. Principii, ca puncte de plecare	51
1.3.3. Definiții și obiect	53
1.3.4. Scopuri generale și specifice	54
1.4. Funcțiile managementului mediului	55
1.4.1. Esență și semnificație	55
1.4.2. Tipologie și conținut	56
1.4.3. Factori favorizanți	57
1.5. Managementul mediului, ca profesiune	57
1.5.1. Diversitate de opinii	57
1.5.2. Componente definiționale	60
1.5.3. Criterii și implicații manageriale	61

1.5.4. Trăsături și interrelații	64
1.5.5. Orientare spre pragmatism	66
1.5.6. Succesul prin gândire și aptitudini manageriale	69
2. Cadrul legal al managementului mediului în România	71
2.1. Introducere în mecanismul legal general de mediu	71
2.2. Scurt parcurs istoric	73
2.3. Legislația cu impact asupra managementului mediului adoptată după 1990	75
2.4. Succintă incursiune în conținutul unei părți semnificative a legislației române pe probleme de managementul mediului	96
2.4.1. Legea Protecției Mediului nr. 137/1995	96
2.4.2. Ordinul 125/95 al M.A.P.P.M. referitor la Procedura de reglementare a activităților economice și sociale cu impact asupra mediului	100
2.4.3. Ordinul M.A.A.P. nr. 278/1996 privind Reglementarea modului de atestare a personalului ce execută studii de impact și bilanț de mediu	103
2.4.4. Ordinul M.A.P.P.M. nr. 184/1997 referitor la procedura de realizare a bilanțurilor de mediu	105
2.4.5. Regulamentul privind evaluarea Poluării mediului, reglementat prin Ordinul M.A.P.P.M. nr. 756/1997	106
2.5. Reglementări legislative pe domenii	109
2.5.1. Domeniul reglementărilor și Procedurilor speciale	109
2.5.2. Domeniul legilor și reglementărilor referitoare la protecția naturii și a biodiversității acesteia	110
2.5.3. Domeniul legilor și reglementărilor referitoare la prevenirea poluării cauzată de activități periculoase pentru mediu	111
3. Managementul mediului în întreprinderea	

modernă	114
3.1. Întreprinderea în context managerial de mediu	114
3.1.1. Potențialul poluant al întreprinderii	115
3.1.2. Evaluarea de către manager a stării ecologice a întreprinderii	117
3.1.3. De la soluții tehnologice, la un sistem de management de mediu integrat managementului general al întreprinderii	124
3.2. Organizarea managementului mediului în cadrul unei întreprinderi	126
3.2.1. Organizarea, ca funcție a managementului mediului	126
3.2.2. Componenta de mediu a organizării, important factor de acțiune al întreprinderii	128
3.2.3. Principii, tehnici și metode în organizarea managementului mediului	134
3.2.4. Organizarea implementării și funcționării sistemului managementului mediului în întreprindere	143
3.2.4.1. Standardul ISO 14001: scop, domeniu de aplicare și mod de folosire	143
3.2.4.2. Prevederile de tip operațional din Standardul ISO 14001	144
3.2.4.3. Abordarea sistematică a implementării și funcționării în întreprindere a sistemului de managementul mediului	146
3.3. Câteva probleme conceptuale și recomandări adresate managerilor de întreprinderi	153
4. Managementul mediului în abordare procesuală și sistemică	155
4.1. Managementul mediului ca proces	155
4.1.1. Conceptul de proces în managementul mediului	156
4.1.2. Esența și conținutul procesului managerial ecologic	157
4.1.3. Trăsăturile procesului managerial-ecologic	161
4.1.4. Interrelația dintre procesul și structura	

managementului mediului	164
4.1.5. Organizarea procesului în managementul mediului	166
4.1.6. Influențarea și procesul de managementul mediului	169
4.1.7. Un exemplu de abordare procesuală: managementul tehnologiilor de proces în relație cu mediul	173
4.1.8. Componenta psihosocială în procesul de managementul mediului	176
4.1.8.1. Procesul managerial de mediu ca raport psihosocial	176
4.1.8.2. Postulate și principii psihosociologice în procesul managerial de mediu	178
4.1.8.3. Gândirea în procesul managerial de mediu	179
4.2. Managementul mediului, ca sistem	182
4.2.1. Esența sistemului de managementul mediului	182
4.2.1.1. Un ansamblu coerent de subsisteme	182
4.2.1.2. Un anumit sens comun	184
4.2.1.3. Concordanța dintre subiect și obiect	185
4.2.2. Conținutul sistemului	186
4.2.2.1. Evoluția conceptului	186
4.2.2.2. Relații și semnificații	187
4.2.2.3. Etimologie	189
4.2.2.4. Componenta externă	190
4.2.3. Structura sistemului de managementul mediului	192
4.2.3.1. Provocări și răspunsuri	192
4.2.3.2. Subsistemele condus și conducător	193
4.2.3.3. Conceptul de organizare structurală	194
4.2.4. Noțiuni de bază privitoare la sistemul de managementul mediului	195
4.2.4.1. Domeniu de aplicare și cerințe ale sistemului de management de mediu	196

4.2.4.2. Obiective și ținte de mediu	205
4.2.4.3. Principiile generale privind ecomarcarea	206
4.2.4.4. Instrumentele managementului mediului	207
5. Experiența internațională în domeniul managementului protecției mediului	212
5.1. Amplasarea problematicii în plan mondial	212
5.1.1. Scurtă prezentare a situației	212
5.1.2. Organisme internaționale de prevenire și intervenție în caz de urgențe	219
5.1.2.1. Implicarea Națiunilor Unite	219
5.1.2.2. Noul rol al mass-mediei	229
5.1.2.3. ONG-urile și personalitățile	230
5.2. Protecția mediului la nivelul uniunii europene	232
5.2.1. Preocupări legislative în Uniunea Europeană pentru protecția mediului	232
5.2.2. Legislația de mediu a Uniunii Europene pentru țările semnatare a strategiei de preaderare	242
5.2.3. Experiența evaluării impactului ecologic în țările Uniunii Europene	244
6. Strategii și politici de mediu	258
6.1. Strategia de protecție a mediului, preocupare prioritară a lumii contemporane	258
6.1.1. Conceptul, nivelurile, tipologia și rolul strategiei de conformare de mediu	259
6.1.1.1. Viziunea strategică, modalitate de concepere a strategiei de conformare de mediu	259
6.1.1.2. Managementul strategic și strategia managerială	270
6.1.1.3. Conceptul de strategie managerială în managementul mediului	276
6.1.1.4. Componentele strategice în managementul mediului	280

6.1.1.5. Determinanții și tipologia strategiei de mediu	283
6.1.2. Misiunea strategică în managementul mediului	288
6.1.3. Elaborarea și implementarea strategiei în managementul mediului	289
6.1.3.1. Procese și etape în proiectarea strategiei	290
6.1.3.2. Rolul analizei-diagnostic în proiectarea strategiei de managementul mediului	291
6.1.3.3. Identificarea și rezolvarea problemelor de mediu	294
6.1.3.4. Operaționalizarea strategiei în managementul mediului	298
6.1.4. Specializarea în strategii de mediu	300
6.1.4.1. Strategia agriculturii și a exploatațiilor agricole durabile	300
6.1.4.2. Strategia de modernizare și dezvoltare a salubrității, igienei și protecției mediului urban	303
6.2. Politici de mediu în România	307
6.2.1. Politica națională de mediu în sistemul politicii social-economice	308
6.2.2. Esența și conținutul politicii de mediu	311
6.2.2.1. Conceptul de politică de mediu	311
6.2.2.2. Pilonii manageriali ai politicii de mediu	314
6.2.2.3. Funcții și metodologii, resurse și acțiuni	314
6.2.2.4. Etapizarea politicii de mediu	321
6.2.2.5. Cerințele politicii de mediu	322
6.2.3. Operaționalizarea politicilor de mediu dezvoltării durabile.	324
7. Modalități de manifestare în managementul mediului a sistemului informațional – decizional	328

7.1. Subsistemul informațional în managementul mediului	328
7.1.1. Necesitatea și caracteristicile procesului de însușire și transmitere a informației	329
7.1.2. Subsistemul informațional în abordare conceptuală	330
7.1.2.1. Definire și cerințe	330
7.1.2.2. Tipologie	333
7.1.2.3. Orientarea și dimensiunile subsistemului informațional managerial de mediu	335
7.1.3. Considerații cu privire la rolul subsistemului informațional în managementul mediului	343
7.1.3.1. Necesitate și recomandări	344
7.1.3.2. Dimensiunea și implicațiile deficiențelor ce se manifestă în subsistemul informațional	345
7.1.3.3. Activitățile de perfecționare: delimitare și orientare	346
7.1.3.4. Metode și etape	349
7.1.3.5. Obiective și perspective	354
7.1.3.6. Relația subsistemului informațional al managementului mediului cu mass-media și cu piața informațională	355
7.1.4. Tendințe de modernizare legate de reforma în managementul mediului	356
7.1.4.1. Cerințe de ordin general	356
7.1.4.2. Internetul, ca instrument în managementul mediului	357
7.2. Subsistemul decizional din perspectiva managementului de mediu	364
7.2.1. Componente conceptuale	364
7.2.1.1. Conceptul de decizie	365
7.2.1.2. Rolul deciziei în sistemul de management al mediului	369
7.2.1.3. Condiții situaționale și cerințe	371

7.2.2. Decizia ca fenomen psihosocial	374
7.2.2.1. Câteva principii de bază în abordarea psihologică a deciziei manageriale de mediu	374
7.2.2.2. Între maximizare și satisfacție	377
7.2.2.3. Structurarea informațiilor și nu simpla cuantificare	378
7.2.3. Decizia managerială de mediu, o operă colectivă de creativitate	379
7.2.4. Riscul în actul de decizii manageriale de mediu; posibilitate și realitate	380
7.2.5. Responsabilitatea decidentului	386
7.2.6. Decizia managerială de mediu și sistemul de autoritate	387
7.2.7. Executantul deciziei manageriale de mediu	389
7.2.7.1. Repartizarea sarcinilor și nominalizarea răspunderilor	389
7.2.7.2. Transmiterea dispozițiilor și însușirea lor de către executanți	391
7.2.7.3. Realizarea deciziei prin obiectivele asumate de executant	392
8. Componente manageriale în monitorizarea, controlul, expertiza, inspecția și auditul mediului	395
8.1. Necesitatea evaluării impactului ecologic	395
8.2. Dimensiunile și implicațiile manageriale ale monitorizării factorilor de mediu	398
8.2.1. Sistemul de monitorizare a mediului	398
8.2.2. Componente definiționale și caracteristici	399
8.2.3. Obiective și tipologii	401
8.2.4. Structura sistemului de monitorizare integrată a României	405
8.2.5. Elemente specifice în modul de organizare	405
8.3. Componentele și caracteristicile controlului în managementul mediului	408
8.3.1. Controlul ca funcție managerială	409
8.3.1.1. Definiție	409

8.3.1.2. Sistemul de managementul mediului și funcția sa de control	410
8.3.1.3. Locul și rolul controlului în managementul mediului	412
8.3.2. Obiectivele, elementele, caracteristicile și funcțiile controlului de mediu	412
8.3.2.1. Obiectivele controlului	412
8.3.2.2. Mecanismul exercitării funcției de control	413
8.3.3. Caracteristicile de bază ale controlului	415
8.3.4. Funcțiile controlului	415
8.3.5. Etapele și tipologia controlului	416
8.3.5.1. Etapele exercitării controlului	416
8.3.5.2. Tipologia controlului	417
8.3.6. Probleme psihologice ale controlului mediului	419
8.3.7. Domenii specifice de control de mediu	420
8.3.7.1. Controlul surselor de poluare a atmosferei	420
8.3.7.2. Controlul poluării solului	421
8.3.7.3. Controlul și combaterea vibrațiilor și zgomotelor	423
8.4. Auditul sistemului de managementul mediului	424
8.4.1. Concept și semnificație	424
8.4.2. Cerințe și principii generale	426
8.4.2.1. Cerințe față de un audit de mediu	426
8.4.2.2. Principii de auditare	426
8.4.3. Managementul programului de audit	427
8.5. Expertiza de mediu	429
8.5.1. Definiții și obiect	429
8.5.2. Expertul de mediu	431
8.5.2.1. Condiții pentru dobândirea calității de expert de mediu	432
8.5.3. Modul de exercitare a profesiei de expert de mediu	433
8.5.3.1. Exercițarea profesiei individual ori	

în societăți de profil	433
8.5.3.2. Înscrierea în Tabloul Corpului Experților de Mediu	434
8.5.3.3. Radierea din tabloul Corpului Experților de mediu	437
8.5.4. Conduita etică și profesională a expertului de mediu	437
8.5.5. Răspunderea experților de mediu	440
8.5.5.1. Răspunderea disciplinară	440
8.5.5.2. Răspunderea civilă	440
8.5.5.3. Răspunderea penală	491
9. Marketingul ecologic	442
9.1. Concept și semnificații	442
9.1.1. Definiții, rol și funcții	443
9.1.1.1. Definiția marketingului	443
9.1.1.2. Rolul marketingului	447
9.1.1.3. Funcțiuni	448
9.1.2. Marketingul - instrument de afirmare a managementului mediului	450
9.1.3. Integrarea conceptului de marketing ecologic	453
9.1.4. Analiza situațională și organizarea acțiunilor în managementul de mediu	455
9.1.5. Componente manageriale în marketingul ecologic	459
9.1.6. Alegerea și realizarea scopurilor în marketingul de mediu	461
9.2. Marketingul ecologic și piața ecoindustriilor	463
9.2.2. Trăsăturile caracteristice ale pieței ecologice	464
9.2.3. Tipologie	467
9.2.4. Piața ecoindustriilor	468
9.2.5. Tendințe actuale	473
9.2.6. Modalități de studiere a pieței ecologice.	475
9.3. Politici de marketing în managementul mediului	477
9.3.1. Strategia de piață, ca fundament al politicii de marketing ecologic	477

9.3.2. Mixul de marketing în managementul mediului	479
9.3.2. Politica ecologică prin tehnologii „curate”-nepoluante	482
10. Factorul uman în managementul mediului	490
10.1. Dimensiunea ecologică în atenția factorului uman	490
10.1.1. Relația om - natură, ca un proces de reconciliere	490
10.1.2. Erori filozofice, generatoare ale crizei ecologice	493
10.1.2.1. Mediul înconjurător sub semnul recunoașterii generale	493
10.1.2.2. Ecosistemele sub asediu	495
10.1.2.3. Modificarea și distrugerea habitatelor	498
10.1.3. Provocările ecologice ale mileniului III	504
10.1.4. Un caz concret: Interferența activităților umane cu mediul înconjurător în zona Munților Apuseni	507
10.2. Dezvoltarea durabilă, ca armonizare a două realități paralele: activitatea economică și mecanismele ecologice	511
10.2.1. Sintagma de "dezvoltare durabilă"	511
10.2.2. Dezvoltarea umană durabilă	514
10.3. Exigența față de factorul uman	519
10.3.1. Dezvoltarea umană în filozofia personalistă și în guvernarea progresivă	519
10.3.2. Conștientizarea nevoii de instruire și asigurare a competenței personalului	521
10.3.3. Realizarea comunicărilor necesare	525
10.3.3.1. Esența comunicării în organizații	525
10.3.3.2. Definiția comunicării	526
10.3.3.3. Tendința problemelor și semnificația comunicării	527
10.3.3.4. Comunicarea și variabilele sale endogene	528

10.3.3.5. Particularitățile sectoriale și condițiile ce stau la baza organizării comunicărilor	529
10.3.3.6. Sensul comunicării manageriale și forțele sale motivaționale	530
10.3.3.7. Comunicările cu personalul organizației pe teme ecologice	531
10.3.3.8. Câteva direcții și modalități pentru îmbunătățirea funcționării comunicărilor în managementul mediului	533
10.3.4. Factorul uman, ca obiect și subiect al managementului mediului	537
11. Managementul performanței de mediu	539
11.1. Cartografia performanței de mediu	539
11.1.1. Contextul de interpretare	539
11.1.2. O multitudine de definiții	541
11.2. Oameni și performanțe ecologice	547
11.2.1. Costuri, riscuri și active de administrare	547
11.2.2. Parteneri în contractul financiar sau în convenție simbolică	548
11.2.3. Membrii unei organizații de mediu	549
11.2.4. Acțiunea umană și performanța de mediu	550
11.3. Delimitări conceptuale inițiale: eficiență, eficacitate, performanță	554
11.4. Factorii favorizanți și frenatori ai performanței	555
11.4.1. Factorii favorizanți	556
11.4.2. Factorii frenatori ai performanței	562
11.5. Conceptul și bazele managementului performanței de mediu	562
11.5.1. Definiții și forme	563
11.5.2. Accepțiuni nuanțate	565
11.5.3. Teste severe	567
11.6. Componenta de mediu în managementul performanței	569
11.6.1. Efectivitatea interrelației	569
11.6.2. Natura componentei de mediu	570
11.6.3. Domeniu al cunoașterii științifice	571

11.6.4. Evaluarea performanței de mediu	572
11.6.4.1. Prezentare generală	573
11.6.4.2. Etapizare	574
11.6.4.3. Informații, indicatori și relații	580
11.6.4.4. Variabile incluse în evaluarea performanțelor de mediu	585
11.6.4.5. Implicații manageriale	586
Bibliografie	589